

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Præmittuntur quæ apud omnes sunt certa, & referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

gentiæ cognovit omnia possibile, & inter ea cognovit tres ordines rerum; scilicet naturæ, gratiæ, & unionis hypostatice, secundum quos potuit se communicare. Cognovit etiam omnia media quibus potest obtineri quilibet finis proprius istorum ordinum; & inter alia cognovit naturam & virtutem auxiliorum efficacium ordinis gratiæ, & infallibilem connexionem quam sine læsione libertatis habent cum actibus liberis pro quibus conferuntur. Supposita ista generali cognitione, secundum intelligimus Deum voluisse ostensionem suæ bonitatis, secundum communicationem illius triplicis ordinis; taliter tamen ordinatam, quod prius voluerit Incarnationem, & inter alia pro gloria Christi voluit beatitudinem illarum voluerit, ut medium respectu gloriæ Christi, illam tamen voluit ut finem utriusque ordinis naturæ & gratiæ. Tertio, quia istam beatitudinem voluit efficaciter aliquibus ex creaturis rationalibus, & non aliis, quod est diligere & eligere eas, ut explicat D. Thomas hic art. 4. ideo tunc intelligitur quasdam creaturas rationales præ aliis dilexisse & elegisse ad beatitudinem. Præterea, quia media perducunt illas creaturas ad beatitudinem, poterant esse diversa. Quarto judicavit bonum esse illas ad eam perducere per ista media determinata, & non per alia; & tunc quinto voluntas Dei acceptavit & elegit ea. Sexto intellectus divinus ex motione voluntatis imperavit illa executioni mandati, post quem actum fuit in voluntate divina usus activus, seu decretum executivum de mediis in tempore exequendis, & tandem in tempore fuit facta executio. Cum autem Deus sit actus purissimus, & omnis potentialitatis, & compositionis expertus, hi actus non possunt distingui realiter, aut formaliter, sed tantum virtualiter, vel per ordinem ad diversa objecta & connotata materialia ad quæ terminantur; quo etiam modo se invicem præcedunt, & habent rationem prioris & posterioris, ut alibi exposuimus.

DISPUTATIO II.

De causis prædestinationis.

Ubi fons Nili erumpat, quæ prima tanti fluminis origo? tot curiosi scrutatores, frustrato semper labore inquisierunt; ut inter adstrata & impossibilia, olim proverbialiter jactaretur, fontes Nili invenire. Unde egregie Lucanus lib. 10.

*Arcanum natura caput non prodidit ulli:
Nec licuit populo parvum te Nile videre,
Amovique sinus, & Gentes maluit ortus
Mirari, quam nosse tuos.*

Sed longè altior & secretior est divini prædestinationis origo, & unde fluat fluminis illius imperus, qui latificat civitatem Dei, unde inquam hoc divini gratiæ flumen oriatur, difficile est explorare; nec ejus origo sciri potest, nisi ab eodem spiritu, qui solus abstrixit nos divini cordis recessus scrutatur. Ejus ergo revelationi humiliter insistentes, divini prædestinationis causas & originem, juxta Scripturam Sacram, SS. Patrum, præsertim Augustini & Thomæ, dogmata nunc inquirimus.

Potest hic non agimus de omnibus causis prædestinationis; nam satis constat ex dictis, solum Deum esse causam efficientem illius, manifestationem divinarum perfectionum, causam finalem. Ad quod divini imperii transmittitur creaturam inellecitualem in finem vite æternæ, causam formalem. Et tandem creaturam rationalem, sive intellectionalem, esse causam materiam, sive materiam circa quam illa versatur. Unde hic solum disputandum erit de causa motiva prædestinationis, & discutiendum, an illa sit divina bonitas, & gratuita ejus dilectio circa electos, vel præsentia futurorum meritorum?

ARTICULUS I.

An electio efficax prædestinatorum ad gloriam sit pure gratuita, & merita præcedentia antecedit, & supponat?

Hæc celeberrima controversia non procedit de prædestinatione secundum suam rationem essentiali considerata, & prout importat actum divini imperii, in quo supra ostendimus essentiali prædestinationis consistere delecta, prout dicit electionem efficacem salvandorum, quæ ad actum imperii præsupponitur. Unde de consilio diximus in titulo hujus articuli: *electio efficax prædestinatorum ad gloriam &c.*

§. I.

Præmittuntur quæ apud omnes sunt certa, & referuntur sententia.

In hac questione duo certæ & indubitata habenda sunt, & aliud in controversiam revocatur. In primis de fide certum est, & in multis Conciliis contra Pelagianos definitum, electionem hominum ad primam gratiam & vocationem, esse omnino gratuitam, & à meritorum præsentia independentem, ut egregie demonstrat D. Augustinus cap. 15. de prædest. Sanctorum, exemplo Christi, qui cum sit nobis prædestinationis exemplar, prædestinatus est ad gratiam unionis, abique illis præcedentibus meritis, & ex sola gratuita Dei electione & dilectione. Est (inquit) præclarissimum lumen prædestinationis & gratiæ ipse Salvator, ipse mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, qui ut hoc esset, quibus tantum suus; vel operum, vel fidei præcedentibus meritis, natura humana quæ in illo est comparavit? Respondetur quod ille homo ut à Verbo Patri coæterno in unitatem personæ assumptus, Filius Dei unigenitus esset, unde hoc meritum. Quod ejus bonum qualecumque præstitit? quid ergo ante quid, credidit quod perierit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret? Et tandem circa finem capituli, sic concludit. Sicut ergo prædestinatus est illi Deus, ut caput nostrum esset, ita & multi prædestinabimus, ut membra ejus essemus. Humana hic membra conticescant quæ perierunt per Adam, & regnat quæ regnat Dei gratia per Iesum Christum Dominum nostrum. Quisquis in capite nostro præcedentia merita supponit illius generationis invenit, ipse in nobis membris quæ præcedentia merita multiplicat & regenerationis inquirat. Neque enim retribuita est Christo illa generatio, sed tributa. Sic & nobis ut ex aqua & spiritu renasceremur, non retributum est pro aliquo merito, sed gratia tribu-

Non putare debemus priores nos dedisse aliquid, ut verberetur non regeneratio salutis. Ille facit in hominibus principium fidei, & perfectionem in Iesum, qui fecit hominem & perfectorem Iesum.

Secundum quod etiam fide catholica sancitum est, & in Tridentino contra huius temporis hæreticos definitum est, prædestinationem in ordine executionis, à meritis & bonis operibus dependere, saltem in adultis, quibus beatitudo conferretur, non solum titulo hereditatis, sicut patulis; sed etiam titulo præmii & mercedis, & tanquam corona iustitiæ, ut loquitur Apostolus. Si enim gratia definit esse gratia, si detur ex meritis, ita & præmium cessat habere rationem præmii & coronæ, si merè gratis, & nullis præcedentibus meritis conferatur.

In hoc conveniunt omnes Catholici, sed gratia difficultas est, & multorum ingeniorum tormenta, an ipsa electio prædestinatorum ad gloriam, seu intentio & volitio efficax quam Deus habet dandi gloriam electis, & per quam illos abluat à reprobis, quæ à quibusdam, Dicituram iustitiam, appellatur, supponat merita prævisa, & ab illis pendeat tanquam à causa motiva, cuius in intuitu Deus incitetur & moveatur ad illos eligendos præ aliis? An verò illa sit purè gratuita, & ex sola Dei liberalitate & bonitate præcedens, nec supponat merita & bona opera prævisa ut motiva eligendi, sed potius illa respiciat ut effectus à se derivatos & procedentes. Ut non verbo punctus difficultatis est, an Deus incipiat diligere prædestinatam à non prædestinato, per electionem ad gloriam, & deinde subsequatur electio ad gratiam, & ad media quibus in fallibiliter gloriam consequetur? Vel an prius eligatur præ alios ad gratiam, & ad media, seu merita, & postea ad gloriam?

In qua difficultate tres repetio sententias. Prima docet electionem efficacem prædestinatorum ad gloriam, merita prævisa supponere, & ab illis ut à causa motiva dependere: unde prior ad prævisionem meritorum, solum recognoscit in Deo voluntatem inefficacem dandi gloriam, prædestinatis & reprobis communem. Ita censent Molina, Vazquez, Lessius, Becanus, & alii Recentiores.

Secunda sententia, quæ est Catharini, distinguit inter eximè sanctos, & alios non ita exactè sanctitatis, asseritque illos ante meritorum prævisionem efficaciter eligi ad gloriam, istorum vero efficacem electionem merita prævisa supponere.

Tertia absolute docet prædestinationem non fieri ex prævisis meritis, nec illa ut motiva, sed ut effectus à se causatos respicere. Ita præter Thomistas docent celeberrimos ex Societate Doctores, Toletus, Suarez, Granado, Henriques, Salmeronius, Ruizius, Maldonatus, Petavius, Typhanus, & Bellarminus lib. 2. de gratia & libero arbitrio cap. 11. ubi asserit hanc sententiam esse traditionem universæ Ecclesiæ: Quamvis enim (inquit) ante exortam hæresim Pelagiani veteres Patres quæstionem istam non admodum accurate tractaverint, sed tantum occasione oblatâ, breviter sententiam suam aperuerint, ut S. Augustinus docet libro de bono persever. cap. 20. qui tamen cap. 10. Cyprianum, Ambrosium, & Nazianzum pro hac sententia citat. Ceterum post illam hæresim exortam, omnes omnino qui sanctitatis nomine in Ecclesia claruerunt, hanc ipsam sententiam apertissime docuerunt, & perspicuum est ex S. Augustino in libro de prædestinatione Sanctorum, &

Tom. II.

A de bono perseverantia, in libro de correctione & gratia, in Epistola 109. ad Sixtum, & alibi passim ex S. Prospero in 2. libro de vocatione gentium cap. 1. & ultimo, in libro contra Collatorem, & in responsione ad capitula Gallorum, ex S. Fulgentio in libro de Incarnatione & gratia Christi. S. Gregorio lib. 1. Dialogorum cap. 8. S. Anselmo, Beda, Primasio, Sedulio, & aliis in cap. 9. ad Roman. S. Bernardo serm. 23. & 78. in Cantica, S. Thoma 1. p. quest. 23. & S. Bonaventura in 1. sent. dist. 41. quest. 2. Neque solum sancti illi Patres hoc affirmant, sed antiquiores & doctores ex ipsis, quos cæteri postea secuti sunt, ad fidem Catholicam hanc sententiam pertinere tradunt, & contrarium ad Pelagianos rejiciunt. Notabo aliqua loca, ut si qui forte contra sentiunt, intelligant ex iudicio sanctissimorum Patrum, in quo manifesto errore versentur. Et postea refert testimonia Augustini, Prosperi, Petri Diaconi, Fulgentii, Cælestini, Leonis, & Gelasii, ac tandem sic concludit: Itaque Sedes Apostolica, non tantum semel, sed etiam secundò & terciò adversus Pelagianorum reliquias, pro defensoribus gratia, prædestinationis sententiam tulit, ut jam hæc sententia, non quorumvis Doctorum opinio, SED FIDES ECCLESIAE CATHOLICÆ DICI DEBEAT. Hæc Bellarminus. Ex quibus patet quàm insipienter & inconsideratè, Recentiores aliqui, sententiam de gratuita prædestinatione, ad Calvinismum, vel Janenismum pertinere dicant: cum Doctissimus ille Cardinalis asserat, illam ad fidem Catholicam pertinere, & non quorumvis Doctorum opinionem, sed Catholica Ecclesia fidem dici debere, omnesque omnino qui sanctitatis nomine in Ecclesia claruerunt, hanc ipsam apertissime docuisse sententiam, & contrariam ad Pelagianorum errorem rejecisse. Et certe sine ingenti temeritate negari nequit, sententiam illam de gratuita prædestinatorum electione ad gloriam, maximum in Scriptura & SS. Patribus, præsertim Augustino & Thoma, habere fundamentum, ut constabit ex dicendis paragraphis sequentibus.

B
C
D
E

§. II.

Electio gratuita prædestinatorum ad gloriam, auctoritate Scripturæ sacre firmatur.

Dico igitur: Electionem Prædestinatorum ad gloriam non fieri ex prævisis meritis, nec illa respicere ut motiva quibus Deus inducatur ad illos eligendos, sed ut effectus ab ipsa derivatos, & ad illam subsequentes. Hanc conclusionem tam læpè, & tam disertè docent sacre literæ, ut mirari satis non possim, quomodo à Catholico Doctore revocari possit in dubium. Omnis tamen pluribus testimoniis, tria tantum brevitate causâ exponam.

Primum habetur Lucæ 12. his verbis: Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Ubi Christus loquitur de electione efficaci prædestinatis propria, ut indicant illa verba, Pusillus grex, quibus datur intelligi, solum cum prædestinatis esse sermonem, qui pusillus grex appellantur, comparatione numeri reproborum. Constat secundò, quia Christus intendebat illos exhortari ut deponerent curam temporalium; quia si complacuit Patri dare cæleste regnum, quanto magis de necessitati ad præsentem vitam curam habebit: si autem loqueretur de simplici complacitâ regni cælestis, non rectè id suadet, cum ex illa non sequatur effectus. Loqui autem de electione ad gloriam

C

601